

II НАГРАДА

Важност нашег гласа схватамо тек када нас ућуткају

Имамо право да бирамо све. Апсолутно све. Зар не? Двадесет и први век је, реченица је коју стално чујемо, и све се може. Имамо право да променимо веру, нацију, пол, да будемо другачијег опредељења од других. Некада то није било тако. Рађали смо се у одређеној породици и рођењем добијали статус који смо најчешће задржавали док смо живи. Нисмо бирали којим послом ћемо да се бавимо, а сада бирамо. Нисмо бирали са ким ћемо да делимо брачну постељу, а сада бирамо. Нисмо бирали ко ће да нам буде владар, а сада бирамо. Но, ценимо ли то? Одговор је јасан и врло познат – не.

Враћајући се у прошлост, увиђамо да је, што даље идемо, све мања и мања владавина права заступљена. Почевши од првобитне људске заједнице у којој је владало „право јачег“, преко римских царева, до средњовековних феудалних господара, ситуација је идентична, али ипак и значајне разлике постоје. Право да слободно мислимо и то и искажемо, као и важност која се тим мислима придаје, временом је постала већа. Након два страшна светска рата, бројне маргинализоване групе избориле су се за своја права. Почели су протести против национализма, шовинизма, расизма, као и предности мушкарца над женом. Поредећи стање са оним од пре сто година, може се рећи да смо велики део свог циља постигли.

Питање је шта радимо са гласом за који смо се изборили? Користимо ли га?

Много чешће ћете видети дискриминисаног и стигматизованог Рома, особу са инвалидитетом или било кога другог чија су права повређена или оспорена, да се бори за некога и нешто, него особу која се у сличној ситуацији није нашла.

Из неког разлога, када смо ућуткани и потлачени, спремни смо да се жртвујемо да бисмо се изборили за нешто, али када то нешто добијемо, најчешће га не користимо. Мислим да се то дешава зато што се превише опустимо, узмемо своја права, своју важност, здраво за готово и сматрамо да нам их нико никада не може одузети.

Погледајмо право изласка на изборе – давање свога гласа некоме ко ће да заступа наше интересе. Огроман број људи на изборе не излази, одриче се права да искаже своје мишљење. Најчешћа обрана за такав став, односно такво понашање, јесте: „Али ја сматрам да ни један кандидат није компетентан“. Зар не постоји и та опција на изборима, изаћи и поништити листић? Иако се чини сличним, ово двоје никако није исто! Одрећи се права гласа и одрећи се одабира између понуђеног, није ни приближно једнако. Првом опцијом шаље се порука да наше мишљење није значајно и да је непотребно тражити га,

што отвара простор за диктатуру. Са друге стране, поништити листић значи рећи да ни једна од понуђених особа не заступа наше ставове и вредности.

Постоје и други примери олаког схватања свога гласа. Једна од последњих извојеваних борби јесте право да млади активно учествују у креирању друштва и друштвене политике. Тежак и трузав је био пут који је довео до тога да се челницима државе докаже да млади имају врсне идеје и да много тога могу. Једна од тачака у декларацији наше победе јесте законом загарантовано право на сазивање Ђачког парламента, као и учествовање његових чланова у управним органима школе. Шта ученици раде са тим правом? Ништа. Долазе на седнице да не би присуствовали часовима и да би се испричали са пријатељима. Не раде ништа и очекују да им буде боље. Када би се овај закон укинуо и када би постојање Ђачког парламента било окончано, ученици би вероватно дигли буну, штрајковали, претили и урадили све да врате своје изгубљено право. Зашто? Зато што би тек у том тренутку схватили да им може бити одузето.

У природи нам је да заборавимо колико нам нешто вреди. То је жалосно, али истинито. Сви смо ми спремни да се за нешто боримо и изборимо, само је потребно одржати свест о постојећем и то користити.

Теодора Павковић IV д

Гимназија „Светозар Марковић“